TGAU

3010NA0-1

DYDD GWENER, 13 IONAWR 2023 – BORE

LLENYDDIAETH GYMRAEG

UNED 1: Barddoniaeth

HAEN UWCH

1 awr 15 munud a'ch amser estynedig

ⓗ WJEC CBAC Cyf.

CJ*(W23-3010NA0-1-MLP-A4-18)

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Llyfryn ateb 16 tudalen CBAC (pinc).

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du neu eich dull arferol.

UN CWESTIWN GORFODOL ar farddoniaeth sydd ar y papur hwn.

Ni chaniateir defnyddio geiriaduron.

Dylech dreulio 15 munud yn cynllunio eich ateb.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae 40 marc am y cwestiwn hwn.

Bydd trefn a chywirdeb eich ysgrifennu yn cael eu hystyried yn rhan o'r asesiad.

(Trowch y dudalen)

UNED 1: BARDDONIAETH

HAEN UWCH

1. Darllenwch y DDWY gerdd ganlynol yn ofalus.

Yn y cerddi mae'r ddau fardd yn ymateb i ryfeloedd y gorffennol.

CYMHARWCH y DDWY gerdd gan ddangos sut maen nhw'n DEBYG a / neu'n WAHANOL. Wrth drafod y cerddi dylech gyfeirio at y canlynol:

- **cynnwys a neges / themâu y cerddi**
- **sut mae'r beirdd yn cyfleu eu syniadau neu'n creu awyrgylch yn y cerddi (nodweddion arddull, mesurau ac ati)**
- **eich ymateb personol i'r cerddi**

Wrth ateb, cofiwch ddyfynnu'n briodol a chyfeirio at enghreifftiau penodol i gefnogi'ch sylwadau. [40 marc]

(Trowch y dudalen)

Y COED

Chwe miliwn o goed yng Nghaersalem, fe'u plannwyd hwy
Yn goeden am bob corff a losgwyd yn y ffyrnau nwy.

Coed sydd yn estyn eu gwreiddiau i ganol lludw pob ffwrn,
Y lludw sydd wedi mynd ar goll, heb fynwent na bedd nac wrn.

Chwithig oedd gweled y cangau fel cofgolofnau byw,
Ac nid marmor na gwenithfaen, na hyd yn oed yr angladdol yw.

Ni chlywem ni na chlychau'r eglwys na mŵesin y mosg,
Ond clywed rhwng eu cangau hwy y marwnadau llosg.

Nid yw'r dwylo a'u plannodd yn ddieuog, na'u cydwybod yn lân,
Canys diddymodd yr Israeliaid bentrefi'r Arabiaid â'u tân.

Pam na ddylai'r Arabiaid, hwythau, godi yn Cairo ac Amân
Fforestydd o goed i gofio?

Ond ni allwn ni gondemnio'r Natsïaid na'r Iddewon ychwaith
Canys fe droesom o'r awyr Dresden yn un uffern faith;

A gollwng y ddau fom niwclear ar y ddwy dre yn Japan.

(Trowch y dudalen)

O'r holl ganrifoedd a gerddodd ar y ddaear er cychwyn y byd,
Yr ugeinfed yw'r fwyaf barbaraidd ohonynt hwy i gyd.

A bydd y nesaf yn waeth am fod y bomiau a'r rhocedi yn fwy,
A dyfeisir mewn labordai dirgel sawl math o nwy.

A phan ddaw'r trydydd Rhyfel i gadw ei ddychrynllyd oed,
Ni ellir rhifo'r lladdedigion llosg, na rhifo ychwaith y coed.

Chwe miliwn o goed yng Nghaersalem, chwe miliwn, a thair croes,
Ac ar y ganol Yr Unig Un a fu'n byw'r Efengyl yn ei oes.

Daw'r tymhorau i newid eu lliwiau, gwyrdd, melyn a gwyn.
Ond coedwig y marwolaethau'n aros a fyddant hwy, er hyn.

Pan fyddant ymhen blynyddoedd wedi tyfu i'w llawn maint,
Fe wêl y genhedlaeth honno nad oeddem ni yn llawer o saint.

Gwenallt

(Trowch y dudalen)

NIWL

Yr ardal honno,
Gogledd-ddwyrain Ffrainc,
Y ddau dro,
Y ddau dro y bum i drwyddi
DANGER oedd hi
***BROUILLARD:**
Niwl.

Troes tegwch y bore
Y ddau dro,
Troes tywyniadau melyn yr haul
Y ddau dro
Yn niwl y prynhawn.

Niwl llwyd,
Niwl oedd yn mygu golau melyn y car
Fel yr oedd o'n mygu'r heulwen:
Lampau'n diffodd.

(Trowch y dudalen)

Ac o’r niwl hwnnw deuai weithiau
Enwau ac arnynt *archollion
Hen ryfel:
*Compiègne, Sommes,
Mons, Arras, Amiens.
A deuai atom hen farwolaethau
O arwyddion ochrau ffyrdd:
‘Yma y mae beddau…’
A nodid rhifau ac enwau *catrodau.
Beddau yn y niwl.

Niwl hen y daith,
Niwl hen,
Hen, hen niwl y ddynoliaeth.

Gwyn Thomas

GEIRFA

BROUILLARD – y gair Ffrangeg am niwl
archollion – briwiau / anafiadau
Compiègne, Sommes, Mons, Arras, Amiens –
brwydrau’r Rhyfel Byd Cyntaf
catrodau – unedau o filwyr yn y rhyfel

DIWEDD Y PAPUR